

No diplomātiskā dienesta nonāk līdz rakstniecībai

DAGNIJA DRUNGILA

Starptautiskajā Rakstnieku un tulkotāju mājā šomēnes ar Ziemeļvalstu Ministru padomes atbalstu viesojas Kuido Merits – igauņu rakstnieks, kas nule izdevis grāmatu *Mana Valga. Pilsēta, kas neietilpst vienā valstī, kurā gana daudz lappušu atvēlētas Valgas kaimiņpilsētai – Valkai. Latvijā un latvieši viņam kā bijušajam diplomātam nepavisam nav sveša.*

Kuido Merits (1962) ir igauņu rakstnieks un bijušais diplomāts. Viņš absolvējis Tartu Universitāti vēstures specialitātē un no 1992. līdz 2013. gadam ieņēmis dažādus amatus Ārlietu ministrijā, bijis diplomāts Igaunijas pārstāvniecībā Rīgā, Ņujorkā un Kijivā, kā arī novērotājs EDSO īpašajā novērošanas misijā Dienvidukrainā (2014).

Diplomātiskais dienests Rīgā

Darbs Ārlietu ministrijā pie viņa atnācis pavisam negaidīti. Pats pirmais konsulārā dienesta darbs ārpus Igaunijas robežām bijis Rīgā no 1997. līdz 2000. gadam, Igaunijas vēstniecībā. «Labprāt būtu tur palicis vēl ilgāk, jo man Rīga ārkārtīgi patika un patik vēl joprojām,» atzīst Kuido. Tas bijis viens no labākajiem viņa dzīves posmiem. Tolaik iegādājies tā, ka vēstniecībā strādājuši vairāki viņa draugi no Tartu Universitātes, un kopā viņiem izdevies saorganizēt virkni interesantu pasākumu. «Nemitīgi rikožām dažādas mākslas izstādes. Tolaik vēstnieks bija Tomass Tīvels, un viņš pazina daudzus māksliniekus, savus laikabiedrus. Labi viņa draugi bija lieliskie igauņu gleznotāji Tīts Pēsuke, Lemmings Nagels un daudzi citi. Vēlāk, kad Tīvela vietā nāca cits vēstnieks (*Juhans Haravē – red. piez.*), es uz Rīgu sāku aicināt vēl citus, savas paaudzes māksliniekus. Ik pēc trim mēnešiem vēstniecība rikoja jaunu izstādi,» stāsta Kuido. Pamazām nodibi-

nātas saites arī ar tā laika latviešu māksliniekiem – Ivaru, Helēnu un Annu Heinrihsoniem, Sergeju Davidovu, Ievu Kalniņu un Ievu Rupenheiti. Kuido priecājas, ka tieši šajā laikā Ventspilī, teātra namā *Jūras vārti* paredzēts uzreiz divu Annas Heinrihsones izstāžu atklāšanas pasākums, kurā viņš varēs satikt sen neredzētus draugus. Ventspilī viņš bijis arī agrāk, 1998. gadā, kad šeit tika organizēts vērienīgs mākslas pasākums, mākslas aģitvilciens *Ventspils. Tranzīts. Termināls.*

Kuido skaidro, ka Igaunijas tēls Latvijā kopš tiem laikiem, kad viņš šeit bijis konsulārā dienestā, tomēr ir pabalējis. Viņš šeit dienestu uzsācis kā uzņēmējdarbības un ekonomikas konsultants, un tobrīd Latvijā savu darbību sāka daudzi igauņu uzņēmumi. «Jau toreiz man latvieši mēdza jautāt – kāpēc Igaunijai klājas labāk nekā Latvijai? Tad man bija ko atbildēt. Tagad man šķiet, ka Latvijai daudzējādā ziņā klājas labāk, kaut vai ekonomiskās izaugsmes ziņā. Jums labāk veicas ar krievalodīgo integrāciju. Nesaprotu, kā jums tas izdodas! Vēl, pavisam vienkārši – jums ir labākas pludmales, labāks ēdiens un alus.» Pēc Kuido domām, priekšstats, ka latviešu ziemeļu kaimiņi dzīvo labāk, drīzāk ir tāds labi iesakņojies stereotips. «Nu labi, varbūt mums algas ir nedaudz lielākas. Pavisam nedaudz un arī tikai Tallinas reģionā.»

Ienākšana literatūrā

Pēc neaizmirstamā Rīgas perioda Kuido devies diplomātiskajā dienestā uz Ņujorku, vēlāk uz Moldovu un Kijivu. Viņa darba pienākumos ietilpst piezīmju un dažādu secinājumu pierakstīšana. Pamazām viņš nonācis līdz domai tās apkopot un 2015. gadā izdevis savu pirmo grāmatu *Nekādu burbuļu. Par Igaunijas ierēdņu vīriešu slepeno dzīvi.* Tā ir grāmata par ārpolitikas aizkulisēm, kurā aprakstītas arī diplomātu dzīves neglaimojošākās detaļas, tādēļ izdota ar pseidonīmu Vido Morics.

Vēlāk, 2016. gadā, ar savu īsto vārdu viņš izdeva grāmatu *Iespējamā misija. Piezīmes no Ukrainas.* Grāmata aizsākās ar rakstu sēriju Igaunijas literārajā žurnālā *Looming*, un tajā ietverta Kuido pieredze gan esot diplomātiskajā dienestā Ukrainā ap 2010. gadu, gan nelielais, bet iespaidīgs bagātais laiks, ko viņš Ukrainā pavadījis kā starptautiskais novērotājs. Ja pirmajā dienestā reizē Ukrainā šajā valstī bijuši mierīgi laiki, tad pēc dienestā Ārlietu ministrijā, Ukrainā atgriežoties kā starptautiskajam novērotājam, viņam diezgan ātri tapa skaidrs, ka būs karš. Tolaik viņš lielākoties uzturējies Hersonā, un vietējie zemessargi bija pavisam pārlicināti, ka Putins agrāk vai vēlāk iebruks Ukrainā. Kad vairāki viņa kolēģi nosūtīti uz Donbasu, Kuido sapratis, ka tā nav viņa vieta, un dienestu pārtraucis. «Sava diplomātiskā dienesta beigās sapratu, ka man vairs nav motivācijas. Esmu samērā radoša personība, bet diplomātam ir jāraksta daudz piezīmju, atskaišu un analītisku materiālu. Jutos sevi izsmēlis un frustrēts.»

2018. gadā Kuido uzņēma Igaunijas Rakstnieku savienībā, un kopš tā laika viņš izdevis vēl

Foto:Krisis Kūla

Igauņu rakstnieks Kuido Merits pirmo reizi izmanto iespēju strādāt rakstnieku rezidencē.

trīs grāmatas. 2018. gadā – *Vai es varētu klusēt!? Mans gads kā skolotājam vīrietim*, kurā stāsta par viņa gadu ilgušo skolotāja darba pieredzi; 2022. gadā – *Cara ulāns*, kurā aprakstīts autora vectēva laiks, kad viņš 20. gadsimta sākumā dienēja Krievijas cara armijas prestižajā ulānu pulkā. Kuido vectēvs 18 gadu vecumā pabijis arī Ventspilī, un šī pieredze lasāma viņa sarakstītajos memuāros. Kā pretstatu autors sniedz priekšstatu par savu paša neiedomājamo dienestu padomju armijā 20. gadsimta 80. gados (par šo darbu viņš saņēmis prestižo Arveda Virलाईa literāro balvu). Šā gada sākumā iznāca *Mana Valga. Pilsēta, kas neietilpst vienā valstī.* Šī grāmata Igaunijā ir diezgan labi lasīta, un Kuido pieļauj, ka tā varētu būt interesanta arī latviešu lasītājiem.

Rezidence Ventspilī

Šī rakstniekam ir pirmā pieredze, strādājot kādā no literārajām rezidencēm. Šobrīd viņš strādā pie stāstu krājuma. Daži stāsti jau ir publicēti literārajos žurnālos, bet vēl daži jāuzraksta, lai varētu izdot tos grāmatā.

Kuido ir pārsteigts, cik Ventspils mājā ir klusi un mierīgi. Viņam bija radies priekšstats, ka strādāt sabraukušie rakstnieki un tulki biežāk nododas kopīgām sarunām un vakarēšanām. Kuido gan pieļauj, ka tas atkarīgs no sabraukušajiem viesiem un vienmēr šeit nav tik klusi, jo viņš dzirdējis par aktīvo jūniju Rakstniekmājā, kad šeit viesojušies vairāki spāņu tulkotāji un sabiedriskā dzīve kūsāt kūsājuši. Kuido ļoti patik jūras un upes tuvums, un viņš izbaudījis gan mierīgas pastaigas Vecpilsētā, gan mazliet pilsētas burzmas Jūras svētkos. Pirmajā nedēļas nogalē bijusi arī neliela dārza ballīte Rakstnieku mājas pagalmā, kur kopā atcerējušies anekdotes par igauņu lēnīgumu un sprieduši par vārdiem, kas kopīgi latviešu un igauņu valodai, un cik daudz jautrības tie spēj radīt. «Piemēram, vārds *saldējums* – tas ir vissmieklīgākais latviešu vārds igauņu vidū. Kāpēc tā ir? Neviens to nezina! Un vēl vārds *Milks* igauņiski nozīmē *kāpēc?* – arī tas ir iemesls anekdotēm,» smaidot saka Kuido. Šādi nelieli satikšanās brīži sarunās rakstniekam ir svarīgi.

ISI

Slimnīcā darbojas kapelāns Olte

Jūlijā Ventspils slimnīcā darbu sācis kapelāns Didzis Olte. Kapelāna klātesamība ir ierasta prakse slimnīcās, nodrošinot, ka pacientiem, kuri to vēlas, ir iespēja saņemt garīgo un reliģisko aprūpi. Garīgā aprūpe, ko slimnīcā sniedz kapelāns, ietver personīgas sarunas, atbalstu emocionāli grūtos brīžos, kad cilvēks izjūt bailes, nedrošību, cerības zudumu vai izmisumu, brīžos, kad nepieciešams mierinājums, atbalsts pirms vai pēc operācijas, piedzīvojot pārmaiņas, kā arī citos dzīves gadījumos, kad cilvēks jūt

nepieciešamību. Kapelāns pēc vēlēšanās nodrošina arī reliģisko aprūpi – pastorālo padomdošanu (sarunas par ticību, ar reliģiju saistītiem jautājumiem, aizlūgšanas), kā arī nodrošina garīdznieka apmeklējumu slimnīcā neatkarīgi no konfesionālās piederības, Svētā vakarēdiena saņemšanu, grēksūdzes uzklaušanu, kristības un citas svētdarbības. Kapela, kur iespējams klusumā lūgties krusta priekšā vai lasīt Svētos rakstus, atrodas Ventspils slimnīcas Paliatīvās aprūpes nodaļā. Gan pacientiem, gan viņu tuviniekiem, gan personālam kapela ir atvērta katru

dienu no plkst. 9 līdz 18, savukārt ik otrdienu plkst. 14.30 kapelā notiek tradicionālo konfesiju garīdznieku vadīti dievkalpojumi. Slimnīcas kapelānu var satikt, piesakot tikšanos pie nodaļas ārsta vai māsas.

Pabeigta atkritumu konteineru laukuma izbūve

Celtnieku ielā 2a pie ēkas Talsu ielā 60 pabeigta jaunā apakšzemes atkritumu konteineru laukuma izbūve, un jau pavisam drīz daudzdzīvokļu mājas iedzīvotāji tos

varēs sākt izmantot. Līdz ar jaunā apakšzemes atkritumu konteineru laukuma izveidi ir likvidētas iepriekšējās trīs Celtnieku ielas 2a iekšpagalma virszemes atkritumu konteineru novietnes, modernizējot un uzlabojot atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūru pilsētā, kā arī padarot pievilcīgāku apkārtni pilsētvidū. Daudzdzīvokļu nama pagalmā ir izbūvēts jauns betona bruģakmens laukums ar trīs jauniem 5 m³ apakšzemes atkritumu konteineriem, izbūvēti celiņi piekļūšanai pie atkritumu konteineru laukuma, veikta jaunu apmaļu izbūve, pārcelti esošie

apgaisojuma balsti, tai skaitā kabeļi. Tāpat pēc būvdarbu pabeigšanas veikta teritorijas zaļās zonas atjaunošana. Jaunie konteineri ir ērti lietošanai un funkcionāli, jo aizņem mazāk vietas, tiem ir lielāka ietilpība, kas rada iespēju samazināt atkritumu izvešanas biežumu, līdz ar to arī izmaksas, trokšņus un neērtības. Tie ir estētiski un vienlaikus droši pret nokrišņiem, graužējiem un putniem, kas itin bieži iznēsā atkritumus, kā arī ar labāku smaku izolāciju, jo zemes vēsums konteineru saturu uztur zemākā temperatūrā, un tas ir noslēgts.